

حضور پیدا و پنهان

زن

در متون صوفیه

ISBN 978-964-380-402-6
9 789643 804026
www.salsalpublication.com

www.salsalpublication.com

www.salsalpublication.com

زهره طاهری

ISBN 978-964-380-402-6

فهرست

- ۱۱ پیشگفتار
- ۱۷ بخش یکم: از زاهد - صوفیان بین‌النهرین تا صوفیان خراسان
- ۱۹ زنان صوفی در سده‌های نخستین اسلامی
- ۲۳ تصوف
- ۲۹ زن و تصوف
- ۳۲ دوره اول: قدیس بانوان
- ۳۵ نقطه آغاز تحول
- ۴۱ دوره دوم: زنان صوفی
- ۴۶ صوفی بانوان خراسان
- ۷۱ بازنگری سیر حضور زنان صوفی از بصره تا نیشابور
- ۸۱ بخش دوم: زنان در حلقه عقلای مجانبین
- ۸۳ جدال خوف و انس
- ۹۲ زنان در سلک خردمندان مجنون
- ۱۰۳ از طرب تا شیفگی
- ۱۰۶ اهل نظر دو عالم در یک نظر بیازند
- ۱۱۱ بخش سوم: زنان صوفی در دوران میانه اسلامی
- ۱۱۳ دفتر عقل
- ۱۱۳ زنان در عرصه علوم اسلامی

۲۴۹	مشایخ زن و قداست ازلی
۲۵۵	از تجربه‌های ملموس این جهانی تا تقدس
۲۵۹	روایاتی از جنس زمین و زمینیان
۲۶۳	ساختار روایت‌های کرامات
۲۶۷	بخش ششم: در گذار یک دگرگونی
۲۶۹	موسم ورع و روزگار پرهیز
۲۷۰	زنان در حیطه علوم مذهبی
۲۷۶	زنان و گرایش‌های عرفانی
۲۸۰	عرفان شیعی در تقریر و بیان زنان
۲۸۷	زن صوفی صاحب دیوان
۲۹۰	مکتب فکری حیاتی
۲۹۷	زیور شاعری: نگاهی به مقدمه دیوان
۳۰۰	نقد شعر حیاتی
۳۰۷	حیاتی و موسیقی
۳۰۹	اشاره آخر، حکایت همچنان باقی
۳۱۳	کتابنامه
۳۲۱	نمایه

۱۱۸	حلقه زنان صوفی در خاندان قشیری
۱۲۶	میریدان زن در خانقاه ابوسعید
۱۳۵	بخش چهارم: زنان و تعالیم صوفیه در طریقت مولانا
۱۳۷	آیت عشق
۱۳۷	از مدرسه تا مجلس سماع
۱۴۱	جایگاه زن در تعالیم بهاء‌ولد
۱۴۵	معارف و بدعت سخن گفتن از زنان در بیان تجربیات روحانی
۱۴۷	زنان در حلقه میریدان بهاء‌ولد
۱۵۰	زن و مفاهیم عرفانی در مجالس مولانا
	موقعیت اجتماعی زنان خاندان‌های حکومتی در
۱۵۲	عصر خاندان مولانا
۱۵۶	زنان خاندان مولانا
۱۶۵	نقش اجتماعی زنان خاندان مولانا
۱۷۸	زنان در حلقه میریدان مولانا
۱۸۸	زن در مکتوبات
۱۹۳	جدال با ناهنجاری‌های عرفی
۱۹۸	زنان در حلقه میریدان جانشینان مولانا
۲۰۳	خانقاه‌داری زنان
۲۱۲	زنان خانقاه‌دار در طریقت مولانا
۲۱۸	زن در عرصه سماع صوفیه
۲۲۳	زن و سماع
۲۲۷	زنان و مجالس سماع در طریقت مولانا
۲۳۴	بازنگری جایگاه زن در طریقت مولانا
۲۳۹	بخش پنجم: کرامات زنان صوفی در افسانه‌های میریدان
۲۴۱	زن و کرامات

پیشگفتار

مسئله شخصیت زن در فرهنگ سرزمین‌هایی که در حیطه جغرافیایی جهان اسلام جای دارند، یکی از مطرح‌ترین موضوعاتی است که در چند دهه اخیر توجه محققین تاریخ و فرهنگ ادیان را به خود جلب کرده است. اعتقادات رایج جهان امروز در مورد ناپیدایی حضور زن در عرصه تاریخ و فرهنگ کشورهای که با وجود پیشینه‌های تاریخی و فرهنگی گونه‌گون و دیگرگون، در محدوده جغرافیای دنیای اسلام جای دارند، نشانه ناآگاهی از موقعیت و نقش زن در تاریخ این جوامع است.

این یک واقعیت تاریخی است که جوامع بشری از یک دوره بسیار طولانی مردسالاری گذشته‌اند و طبیعتاً در این دوره، عرصه حضور بر زنان بسیاری از جوامع - و نه تنها جوامع اسلامی - تنگ بوده است، و مهم‌تر این‌که قوانین و تعالیم ادیان نیز در بسیاری از زمینه‌های مربوط به زن در طول تاریخ تحریف شده و از اصل مفاهیم خود در متون الهی جداگشته است. شاید به این دلیل که آسان‌ترین راه در پرده نگهداشت زن بهره‌جویی از اعتقادات دینی و جعل احادیث و نقل سنن بوده است و قلم هم در کف مردان. اما در این واقعیت تاریخی هم که زنان در این تنگناها نیز راه خود را به علم و هنر و فرهنگ زمان خویش کاویده‌اند و تسلیم سدهای عظیم تعبیرهای قهرآمیز نشده و چون جویباری آرام روان بوده‌اند، تردیدی نیست. زنان مسلمان هم از این قاعده مستثنی نبوده‌اند و در طول تاریخ، بنا به مقتضای شرایط جوامع خویش، هم در حیطه علوم عصر و هم در عرصه هنر حضور داشته‌اند.